МБДОУ «Детский сад №112 комбинированного вида с татарским языком воспитания и обучения» Советского района г. Казани

Проект

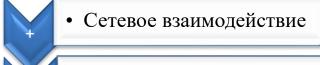
«Интерактивная рабочая тетрадь «Карусель дружбы — Дуслык каруселе» как эффективное средство этнокультурного и духовнонравственного развития детей дошкольного возраста»

Заведующий: Мухаметова С.Г.

• Дистанционное обучение

• Электронное обучение

Нормативные документы

15 сентябрь - татар халык шагыйре, язучысы Абдулга Алишның туган көне

da

Абдулла Алиш (Габдуллажан Габделбари улы Алишев) 1908 елның 15 сентябрендә элекке Казан

«Уверписыныя Спас окве (хэмере Татарстанныя Куйбышев районы) Косс выямный эзута хэлж с претывы салыхсендо донных акиль Аныя бабасы Нурулга шул авымның мулаксы була. Өтисе Табделбари абый зуужалык эшкэре белэт шогымылгын — исен шкжэн, умарта кираган. Уз киң күрелге, ужымшин, бекемге булган, ойгэ төрж слета-журнахар, ужымшин, бекемге булган, ойгэ төрж слета-журнахар, жаларык кече имтэн ух кезымкэ ойрэтару, бекемге булган, ойгэ төрж слета-журнахары, секемге булган, ойгэ төрж слета-журнахарын мулактын бүс күрелге бүлүү карынарын күрелге бүсүн булган булг

Абдухла шушы тату, хемәт соючән ғаиләдә кечкенәдән ук зарәк һәм зиһенге махай булып үсә, алты-жиде яшкэгрендә әтисеннән укырга-язарға ойрәнә, аннары авылдағы башланғын мәктәптә укый башхый.

1917 егда тулыз яшькек Абдуханы этисе узгаренном унбиш чикрым ерактыктам Инбаним авылы мэдржжены этитет бирэ. Алга таба Бураково авылында яңа чикрам ерактыктам Инбаниты авылы мэдржжены муж усканарында усум озакт этим этим этим экспексизык рух можтобен тэмамный. Мэктэптэ уку егларында А. Алии, фэннэрне бик яхим узгэнитеру белги бергг, драма Алм эдэбият тугэргжэрек, концертица осинтиру, стеми алгенилиры, кулыхма журналар чылару кебек эшхэрдэ башап бөрүнү була, уче дамирында, химэлэр яза.

1927 елиың жәсенді А. Алиш Казанға қилә һәм Казан Жир телу техникумында укый башылы. Технулда қуу орнам башылы (1927—1930) шыққ адбашы белік кемпексикуы шағын ад құз задбашы туғурәккеррені йерін, теспикумда құзылығы рәмешенді чығып килгін «Кылыз телуус» исемпексикумды казаны пелуус» исемпексикумды құзылы кемпексик кемпексикумды құзылы башылы жәрінді кемпексикумды құзылы башылы.

Аның базалар өчен «Отряд Флагы», «Дулкыннар», «Ант» исемле хикэя жыентыклары, «Йолдыз», «Кечкено тоткын» исемле пьесалары басылып чыга.

А. Алии - балалар язучысы. Әдипнен. «Капкорсак патиша» исемле беревче экияте «Пионер кахаме» экурнальнда басылып чыга hэм инш укучылар тарафыннан хуплап карина алына. Шуннан соңы екларда А. Алии шке дистэдэм артык экиат изсан иты.

Боек Ватан сугышы башлангач, А. Алии 1941 егның июль аенда фронтка китә, солдат-радист сыйфатында, Орлов өлкгесндә барған каты суулысарда катнаша. 1941 егның 12 октябрендә Бұткс кадәбре мында, фашистлар құлына әсир тош».

Лэкин эдипнең гомерен үлем чиклэми. Аның гомере эсэрлэрендэ hэм Ватаны, халкы хакына, аның иреге hэм болете хакына күрсэткэн изэхси батырлыгында дэвам итэ.

3 декабрь – татар композиторы Салих Сайдашевның туган көне

Салих Жамазетдин улы Сэйдэшев (3 декабрь) куренекле татар композиторы, татар профессиональ музыкасына нигезче салучы.

Музыка сэлэте Сэйдэшевта кечкенэ чагында уяна. Ул уйнаган иң беренче инструмент гармоника була. Аннары туганнары махсус аның өчен рояль сатып алалар. Салих Сэйдэшевның беренче укытучысы – халык музыканты Запидулла Яруллин. Аннары ул Казан музыкаль училищесы укытучыларында белем ала.

С. Сэйдэшевның этисе аны курмичэ вафат була. Салих үз апасының гашэсендә тәрбияләнә, ә апасының тормыш иптэше Шиhan Эхмэров татар интехлигенциясенен куренекзе вэкиле була.

1918 елда Салих үз оркестрын төзи. 1920 елда ул Кызыл армия сафларына баса.

1922 елда Сэйдэшев Казанга кайта, Аны муа ачылган Кызыл Октябрь исемендэге Татар Дэулэт театрына музыка бүлеге модире итеп эшкэ чакыралар.

Салих Сайдашев Камал исемендэге Дэулэт академик театрында дирижер hэм музыкаль житжче буларак эшли башлый. Аның ижади эшчэнлеге төрле якларга тарала – бер-бер артлы "Газиябану", "Башмагым", "Ил", "Зэңгэр шэл" музыкаль эсрлэрен яза.

Композитор "Советлар Армиясе маршын" яза, яңа музыкаль эсэрлэр ясау өстемдэ эшли, пианист кэм дирижер буларак төрле концерларда чыгыш ясый.

Салих Сэйдэшев кабере Казаның Яңа бистә зиратында.

Биремиэрне башкар:

1. Рэсем буенча жырның исемен бел. Әлеге жырга көйне Салих Сайдашев язган.

Зэңгэр күл

Г. Насретдинов сузларе

2. Жырны башкар.

Зэңгэр күл - бик матур күл, Тирэсе камышлык. Анын белан без але Тик быел таныштык. Зэңгэр күлиен суларын

15 февраль - татар шагыйре, журналист, хәрби корреспондент Муса Жэлилиен туган коне

Жырларым

Муса Жэлил Ырынбур өлкәсе Мостафа авылында

туа, Муса Ырынбурда «Хөсгения» мэдрэсэсендэ үкый, Жэйне туган авылында үткэрэ. Муса 10-11 яшьлэрендэ шигырьлэр язын карый. Лэкин алар югала. Матбугатта иң беренче булып уноч

яшендэ язылган «Бэхет» ингыре (1919) басыла. Муса Жэлил Казанга килэ hэм Казан педагогия институтда укый. Казанда Муса Жәлилнең «Барабыз», «Иптэшкә» дигэн шигырь жыгытыклары бастырыла.

Муса Жэлиз Мэскэу университетынын эдэбият булеген Жэлилие Татарстан тэмамлый. Язучылар берлегенен житэкчесе итен сайлыйлар. Сугышка кадэрге егларда шагыйрь бик күп шигырьлэр, жырлар, «Хат ташучы» поэмасын, «Алтынчэч», «Илдар» исемге опера либреттоларын яза.

Боек Ватан сугышы башлану белэн, ул үзен фронтка экибэрүлэрен сорый. Анын үтенече канэгатьлэндерелэ. Муса Жэлил Ленинград фронтында кэм Волхов фронтында «Отвага» фронт газетасында эшли

башлый. 1942 иче елның жәендә Волхов фронтында, дошман чолганышында калып, авыр яраланган хэлдэ, фашистлар кульна эсирлеккэ элэгэ. Әнэ шулай аның лагерь тормышы башлана. Шагыйрь эсирлектэ дэ көрэшне туктатмый. Яшерен оешмага керэ, анын эситэкчелэрениэн берсе була, бик күп эсирлэр белэн

лагерьдан качу һэм партизаннарга барып кушылу ниятен тормышка ашырырга үйлый. Бер хыянэтче ахарнын серхэрен фацистларга хэбэр штэ. Шуннан соң Жэлилне һэм анын иптэшлэрен Берлиндагы Моабит төрмәсенә ябалар. Шагыйрь анда да туган иленә тугрылыклы булып кала. Үзем жэгасы көтеп торганда да, туган илгэ, халыкка тирэн мэхэббэт белэн сугарылган, фашистларга көчге нэфрэтен бездергэн ингырьлэр язып, азарны үзе ясаган кечкенэ дэфтэрлэргэ теркэп бара.

Жэлилиен эсирлектэ яхган шигырьлэре бөтен домьяга билгеле. Татарстанга анын ике дэфтэре кайтты. Аларны бөтен дөньяда «Моабит дэфтэрлэре» дигэн исем белэн белэлэр. Беренче дэфтэренэ Муса Жэлилнен алтмыш ишгыре теркэлгэн.

Сульштан сон совет шагыйре han язучысы Константин Симонов ярдаменда Муса Жализнен ишгырьгәре бастырыла башлый, тәржемә ителә, шагыйрынең батырлығы бөтен дәуләткә билгеле була.

Биремпэрне башкар:

1. Рэсемнэр буенча Муса Жэлилиен шигырьлэрен эйт:

Дружба народов - Халыклар дуслыгы

Татарская народная игра "Тэкыя урэм"

Балалар түгэрэк ясап бас тар. Тэрбияче алып баручы була. Берничэ балага "чэчэк" исеме кушыла, һәм аларға шул чәчәктән ясалған башлық бирелә:

Без йорибез болында,

Чэчэклэр бик күп монда.

Матур чэчэк жыябыз,

Такыялар үрэбез.

Алып баручы:

Ал кирок, гол кирок,

Безга нафис гол кирок.

Энже чачак, кил але,

Энже чачак:

Энжедэй чэчэк атам мин

Яз конендо урманда.

Мина берни до кирокми

Кулоголок булганда.

Балалар:

Энже чэчэк, кур эле!

Такых итеп үр эле!

Бер елмаен көл эле.

Энже чэчэк чүгэлэн утыра. Уен башка чэчэклэр исемен кушып дэвам итэ. Исеме аталган һәр чэчэк уртага чыгып утыра. Шулай итеп, такыя үрелэ.

Ак чэчэк:

Кечкенэ конбагыш кебек

Чэчэк булам мин үзем.

Таждарымны санап кара,

Эгэр булсан бик түзем.

Зангар чачак:

Арыш арасында үсэм,

Зэп-зэңгэр чэчэк атам. Зэңгэр күкле, чат комшлы

Аяз конне яратам.

Такыя урелен беткоч, такыя бер якка, тугороктоге балалар икенче якка эйлонен жырлыйлар:

Без йорибез болында,

Чэчэклэр бик күп монда.

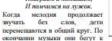
Матур чэчэк жыйдый без,

Такыялар үрдек без.

Юрта (башк. Тирмэ) — башкирская народная детская игра

В игре принимают участие четыре группы детей, расположенные в четырёх углах. В центре площадки стоит стул с платком с национальным узором. Дети в каждой из групп берутся за руки, ходят четырьмя кругами шагом и поют:

Мы, весёлые ребята, Соберемся все в кружок, Поиграем и поплишем,

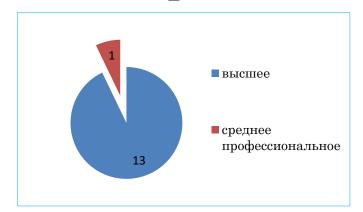

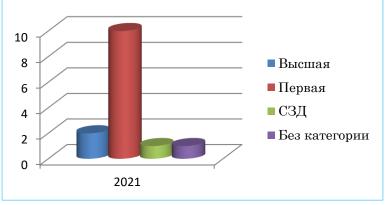

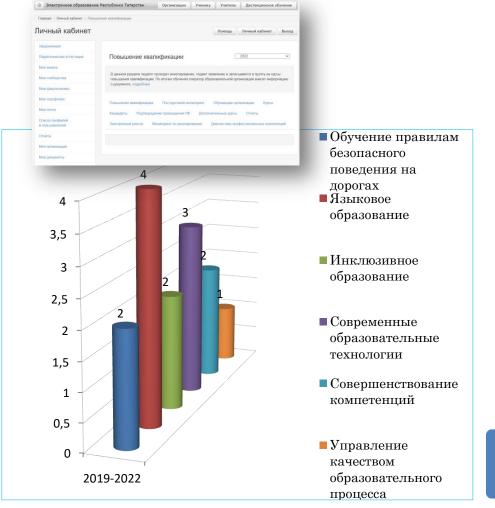

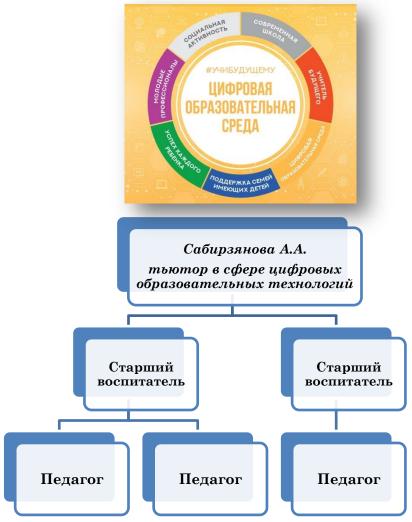
Кадровые условия реализации проекта

Городская инновационная площадка по реализации проекта «Интерактивный редактор «Сова» как универсальный и эффективный инструмент формирования ИКТ компетентности педагогов»

Методические условия реализации проекта

Материально-технические условия реализации

Программно-аппаратный комплекс «Колибри»

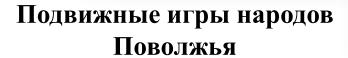

1. Үзегезиең төркемдә, эти-эниләр ярдәме белән, Идел буе халыкларының күргәзмәсен оештыр.

Мари халкының милли мәдәни күргәзмәсе

Мордва халкының милли мадэни күргэзмэсе

Авторские

интерактивные игры, схемы

Образовательные области

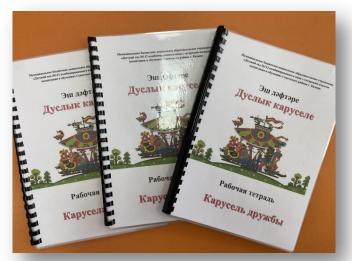
Познавательное развитие

Художественно-эстетическое развитие

Речевое развитие

Социально-коммуникативное развитие

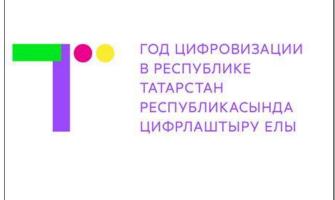
Физическое развитие

Спасибо за внимание!